

24. *Мацкевич О. О.* Авторське право у діяльності засобів масової інформації, що функціонують у цифровому середовищі : монографія / О. О. Мацкевич; 2-ге вид., перероб. і доп. — Київ : НДІ інтелектуальної власності НАПрНУ; ТОВ "НВП Інтерсервіс", 2017. — 208 с.
25. *Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів: Паризький Акт від 24 липня 1971 року, змінений 2 жовтня 1979 року (Дата підписання: 24.07.71 р. Дата набрання чинності для України: 25.10.95 р.) // Офіційний вісник України. — 2007. — № 75. — Ст. 2809.*
26. *Про телекомунікації* : закон України від 18 листопада 2003 року № 1280-IV // Відомості Верховної Ради України. — 2004. — № 12. — Ст. 155.
27. *Іванова М. В.* Загальні положення про право інтелектуальної власності // Іванов Ю. Ф. Цивільне право України : навч. посіб. у 2 т. / Ю. Ф. Іванов, О. В. Куриліна, М. В. Іванова. — Київ : ФОП Маслаков, 2018. — Т. 1 — 344 с.
28. *Іванова М.* Питання авторського права при створенні електронних інформаційних ресурсів бібліотек / М. Іванова, Ю. Іванов // Вісник Книжкової палати. — 2016. — № 5. — С. 25—28.
29. *Електронні інформаційні ресурси бібліотек у піднесенні інтелектуального і духовного потенціалу українського суспільства* / [О. С. Онищенко, Л. А. Дубровіна, В. М. Горвий та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. — Київ : НБУВ, 2011. — 235 с.
30. *Гранчак Т.* Бібліотека в інформаційному супроводі управління суспільними процесами: політико-комунікацій-

ний аспект : монографія / Тетяна Гранчак ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. — Київ, 2014. — 184 с.

Статья является историческим экскурсом во времена создания Национальной библиотеки Украины имени В. И. Вернадского. Отражены сложные условия, в которых работали ее основатели; представлены принципы формирования Национальной библиотеки как центра научного и духовной жизни Украины. Акцентировано внимание на новых направлениях работы; подчеркнута приоритетность охраны права интеллектуальной собственности в деятельности библиотеки на современном этапе ее развития.

The article is a historical digression at the time of the creation of the V. I. Vernadsky National Library of Ukraine. The article reflects the difficult conditions in which the founders of the Library worked. The principles of forming the National Library as the center of the scientific and spiritual life of Ukraine are presented. The attention is paid to the new directions of the Library's work through the 100-year boundary. The priority is given to the protection of intellectual property rights in the activities of the Library at the present stage of its development.

Надійшла до редакції 8 липня 2018 року

УДК 02(477)(092)

Авторитетна вчена, талановита педагог, колега-однодумець (До 75-річчя від дня народження Г. Швецової-Водки)

Українська науково-освітня школа в галузі книгознавства, бібліографознавства та документознавства славетна визначними постатями, чий талант, самовіддане служіння науці, невтомна енергія та професіоналізм стали вирішальними для її становлення й розвитку як одного з найавторитетніших галузевих наукових об'єднань, відомих далеко за межами нашої країни.

Галина Миколаївна Швецова-Водка, 75-річний ювілей котрої бібліотечна громадськість України відзначатиме у грудні 2018 р., — доктор історичних наук, професор кафедри документальних комунікацій і біб-

ліотечної справи Рівненського державного гуманітарного університету, одна з найпродуктивніших і найцитованіших представниць вітчизняної галузевої науки, талановита педагог-вихователь багатьох поколінь науковців, авторка фундаментальних підручників, навчальних посібників та довідкових видань, принципова, високоморальна, інтелігентна людина, яка присвятила життя справі підготовки висококваліфікованих бібліотечно-інформаційних фахівців.

У науковому доробку Галини Миколаївни — понад 300 ґрунтовних праць, серед яких відомі фундаментальні видання: монографія "Документ і книга в системі соціальних комунікацій" (2001), навчальні посібники "Типологія документа" (1998), "Типологія книги" (1999), "Бібліографічні ресурси України: загальна характеристика" (2000), "Вступ до бібліографознавства" (2004), "Документознавство" (2007), "Общая теория документа и книги" (2009), "Документ в свете ноокоммунологии" (2010), "Загальна теорія документа і книги" (2014) та ін. Учена — авторка першого в історії вітчизняної галузевої науки україномовного навчального посібника "Документознавство" (2007), в якому ґрунтовно розкрито основні теоретичні питання загального документознавства — від визначення поняття "документ", співвідношення різних його значень, основних функцій, ознак і властивостей як каналу комунікації — до розгорнутої класифікації видів доку-

ментів, зокрема друкованих видань. Посібник цінний саме авторською концепцією Галини Миколаївни, яку вона методологічно виважено відстоює у численних дискусіях із відомими фахівцями у галузі документознавства та книгознавства. Оригінальним є те, що другу частину навчального посібника "Документознавство" присвячено книзі як виду документа, порівнянню функцій і властивостей документа й книги, розкриттю складних теоретичних засад типології книги, характеристиці жанрового розмаїття літератури різних типів.

З-поміж численних публікацій Г. Швецової-Водки — наукові статті, рецензії, словники, довідники, навчально-методичні матеріали, які відрізняє актуальність, теоретична та практична значущість, доступний стиль викладення матеріалу. Особливо цінним є словник-довідник "Документознавство" (2011), що містить визначення понад тисячі базових термінів і понять, пов'язаних зі створенням та особливостями функціонування документів різних видів. У словнику подано не лише стандартизовані, усталені терміни й поняття, а й новітні, авторські, які суттєво збагачують і розвивають терміносистему документознавства як науки.

Квінтесенцією потужного бібліографознавчого доробку Галини Миколаївни є збірник вибраних праць "Теорія, історія, організація та методика бібліографії" (2011), який репрезентує багаторічні авторські студії щодо розроблення теоретико-методологічних засад бібліографознавства як науки. Зміст збірника дає змогу простежити еволюцію ідей і теоретичних концепцій ученої, динаміку генерування нового наукового знання, що збагачується в процесі переосмислення засадничих основ галузевих наук документно-комунікаційного циклу.

Коло наукових інтересів Г. Швецової-Водки має широкий тематичний діапазон, однак базовими, спадкоємними вважаємо дослідницькі напрями "Книгознавство", "Документознавство", "Бібліографознавство", "Документологія", "Інформологія", "Ноокомунікологія". Для ювілярки характерна висока продуктивність і наукова відповідальність у розробленні складних питань означених дисциплін, зокрема проблем типології та класифікації документа й книги; структури й когнітивних зв'язків наук соціокомунікаційного спрямування. Концептуальне опрацювання Галиною Миколаївною найважливіших теоретико-методологічних проблем загального документознавства давно вже стало класикою навчальної літератури для фахової підготовки студентів за освітніми напрямами "Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія", "Документознавство та інформаційна діяльність", за новою

інтегрованою спеціальністю "Інформаційна, бібліотечна та архівна справа". Закономірним є той факт, що найпопулярнішими й найцитованішими в Україні навчальними посібниками для студентів означених профілів підготовки є видання Г. Швецової-Водки "Документознавство", "Типологія документа", "Типологія книги", "Вступ до бібліографознавства".

Висока відповідальність за якість підготовки кадрів, публікаційна активність та академічна доброчесність, уміння гідно оцінити досягнення колег і високопрофесійний діалог із ними у фаховій пресі, відданість улюбленій справі та інші чесноти сприяли тому, що Галина Миколаївна здобула заслужену повагу в колі науковців, освітян, бібліотечних працівників, студентів, аспірантів, докторантів. Ще на початку 1990-х рр. професійна спільнота визнала її дослідницькі студії одними з найцікавіших на теренах вітчизняної галузевої науки, значущими для об'єктивного процесу інституціоналізації документознавства як наукової та навчальної дисципліни.

Нині Г. Швецова-Водка — одна з найавторитетніших дослідниць у галузі документальних комунікацій, її індекс Гірша становить 13. Про популярність праць ученої свідчать не лише високий рівень цитування, а й численні рецензії та відгуки колег. Невпинно зростає кількість захищених під її науковим керівництвом дисертацій, опонентських експертиз кандидатських і докторських досліджень, розширюється географічний ареал публікацій. Ювілярка активно співпрацює з багатьма видавництвами та професійними журналами. Зазначимо, що Галина Миколаївна є членом редколегії фахового збірника наукових праць "Вісник Харківської державної академії культури", сприяючи взаємозбагаченню здобутків харківського та рівненського осередків науково-освітньої школи документознавства, книгознавства, бібліографознавства.

Щиро вітаємо шановну Галину Миколаївну зі славетним ювілеєм! Зичимо міцного здоров'я, радості від життя, подальших вагомих наукових здобутків!

Наталія Кушнарєнко,

*доктор педагогічних наук, професор,
проректор з наукової роботи, завідувач кафедри
книгознавства та фондознавства ХДАК,
заслужений працівник культури України,
дійсний член Міжнародної академії
інформатизації при ООН*

Алла Соляник,

*доктор педагогічних наук, професор,
декан факультету соціальних комунікацій ХДАК*